

К.іст.н. Бубнов І.В.

Одеський державний екологічний університет

**ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ
СИСТЕМИ В ЗАОЧНУ ФОРМУ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З
ДИСЦИПЛІН СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ**

Сучасний етап розвитку національної системи освіти характеризується її модернізацією та адаптацією до умов Європейського освітнього простору згідно з вимогами Болонської угоди. В основу європейської системи освіти покладено положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу. Важливим елементом його запровадження вважається принцип накопичувальної оцінки знань студентів, тобто можливість врахувати результати їх діяльності в усіх видах навчальної роботи. аудиторних заняттях, самостійної роботи, практичній підготовці, контрольних заходах. Означені задачі в останні роки більш-менш успішно вирішуються вітчизняними вишами в площині організації навчального процесу на стаціонарній формі навчання, але методичні проблеми впровадження кредитно-модульної системи на заочному факультеті здебільшого залишаються без необхідної уваги. Це важливе питання порушується у вітчизняній історіографії лише епізодично [1].

Проте заочна форма навчання, що давно існує в Україні, має певну специфіку, а саме: 1) за навчальними планами практично 90% годин припадає на самостійну роботу студентів; 2) викладач зустрічає студента лише один раз за семестр – під час сесії; 3) викладач позбавлений можливості здійснювати постійний контроль за роботою студента протягом усього семестру; 4) задача викладача полягає в необхідності надати студентам інструкції та настанови щодо системного та професійного опрацювання навчальної літератури з

відповідної дисципліни у наступному семестрі. Ці обставини вимагають суттєвих методично-організаційних зусиль щодо адаптації кредитно-модульної системи до навчання студентів заочної форми.

Певний досвід вирішення цієї задачі було накопичено в Одеському державному екологічному університеті, де елементи кредитно-модульної системи організації навчального процесу на заочному факультеті почали запроваджуватися починаючи з 2008 року. Накопичувальний принцип оцінки знань студентів було покладено в основу розробленого «Положення про організацію поточного та підсумкового контролю знань студентів заочної форми навчання ОДЕКУ». Специфіку його застосування продемонструємо на прикладі вивчення дисциплін соціально-гуманітарного циклу. Методика, форма та кількість контролюючих заходів чітко визначаються робочою програмою відповідної навчальної дисципліни. Зокрема, основними формами поточного контролю виступають: 1) перевірка контрольної роботи, яка виконується студентом у міжсесійний період; 2) перевірка знань та вмінь студента під час аудиторних занять протягом заліково-екзаменаційної сесії. За кожний захід поточного контролю студент може отримати максимум 50 балів. Методика оцінки усіх видів поточного контролю обов'язково доводиться до відома студентів під час установчих лекцій. Формою підсумкового семестрового контролю виступає іспит, максимальна оцінка за який складає 100 балів.

Підсумковий контроль в університеті здійснюється на основі накопиченої (інтегральної) суми балів, яку отримав студент за підсумками поточного контролю та підсумкового семестрового контролю. Таким чином, ця накопичувальна підсумкова оцінка (ПО) засвоєння студентом навчальної дисципліни у кількісній формі складається з: 1) оцінювання самостійної роботи студента (СРС) у міжсесійний період (ОМ – оцінка міжсесійна); 2) оцінювання СРС при проведенні аудиторних занять за дисципліною під час заліково-екзаменаційної сесії (ОЗЕ – оцінка сесійна); 3) оцінювання заходу підсумкового

контролю, який виконується в період заліково-екзаменаційної сесії (ОПК – іспит або залік), та розраховується за формулою:

$$ПО = 0,5ОПК + 0,5ОЗЕ + 0,5ОМ.$$

Перехід від кількісної оцінки до якісної оцінки здійснюється за стандартними діючими нормативами. Практична реалізація вищезначеної процедури вимагає виконання відповідних заходів організаційно-методичного характеру.

Оскільки викладач не може контролювати роботу студента-заочника впродовж усього семестру, остільки планування та управління самостійною домашньою роботою здійснюється на підставі методичних вказівок щодо організації СРС, розроблених по всіх соціально-гуманітарних дисциплінах згідно з діючими в університеті нормативними вимогами. Студенти-заочники отримують відповідні методичні вказівки на початку семестру.

Аудиторні години для читання лекцій доцільно планувати так, аби більша їх частина припадала на період першого семестру. В цей час лектор має: розглянути ключові теми відповідної навчальної дисципліни, закласти навички щодо самостійного опрацювання студентами теоретичного матеріалу, надати інструкції щодо виконання контрольних робіт, ознайомити з вимогами завдань майбутнього поточного контролю.

Оцінка виконання СРС у міжсесійний період (ОМ), визначається: шляхом перевірки контрольної роботи, передбаченої програмою дисципліни. Тому при складанні тематики контрольних робіт викладачу варто звернути увагу на необхідність відповідності змісту та кількості завдань з теоретичної та практичної частин кожної роботи навчальній програмі дисципліни (кількість завдань не може бути менше кількості змістовних модулів, кількість яких повинна відповідати кількості змістовних модулів для студентів денної форми навчання). Студенти-заочники також мають бути поінформовані про критерії кількісної оцінки кожного завдання (питання) контрольної роботи.

Задля ефективної перевірки знань та вмінь студентів протягом заліково-екзаменаційної сесії (ОЗЕ) у навчальних планах заочної форми навчання передбачені семінарські заняття. Їх проведення має забезпечувати формування необхідних навичок практичного застосування отриманих під час самостійної домашньої роботи студента теоретичних знань. Основною формою контролю СРС у період сесії виступають тестові контрольні роботи. Варіанти тестових завдань охоплюють весь навчальний матеріал відповідної дисципліни із особливим наголосом на теми, що опрацьовуються студентом самостійно. Кожний варіант контрольного тестового завдання містить в собі критерії оцінювання його виконання.

Підсумковий семестровий контроль (ОПК) здійснюється у формі письмового іспиту. Він оцінюється за допомогою екзаменаційних білетів, що містять завдання з усіх змістовних модулів. Означені завдання представлені у вигляді тестів і теоретичних питань, орієнтовні списки яких надаються у вищезазначених методичних вказівках щодо організації СРС по кожній навчальній дисципліні. Отже студент-заочник може заздалегідь самостійно опрацювати запропоновані питання, які він потім отримає на екзамені.

Таким чином, представлена методика планування та управління самостійною роботою студентів надає широкі можливості ефективного впровадження кредитно-модульного системи в заочну форму навчання.

Література:

1. Кузнецова О.Я. Особливості впровадження модульно-рейтингової технології Болонського типу в заочну форму навчання студентів інженерних спеціальностей в курсі фізики// Зб. наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільській: Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка. – 2009. – Вип. 15. – С.215-218.